

der ziekenhuizen te zenden, daaruit voor de ziekenfondsartsen wel eens groot nadeel zou kunnen ontstaan, omdat dan enkel de bezoeken in de woning der lijders zouden overblijven, welke misschien minder zouden opleveren dan de tegenwoordige betaling per hoofd en per jaar. Het zou niet zeer dankbaar zijn van den staat, zijn invaliden „op een koopje” te laten behandelen, met verandering van dokter, zoodra zij genoodzaakt zijn, thuis te blijven. „Er bestaan geen koopjes”, zeide mij onlangs een ervaren koopman. „Er bestaan dingen, waarvoor te weinig wordt betaald, maar die zijn er dan ook naar”.

Wat de betaling per hoofd en per jaar betreft, sprak de conferentie de overtuiging uit, dat de artsen niet meer, uit vaderlandsliefde, mogen afzien van aandrang tot verhooging van hun honorarium. De toenemende kosten zoowel voor het beroep als voor het gezin, maken een honorarium van 10 sh. noodzakelijk. Dit is een vermeerdering van 43 pCt., en vertegenwoordigt een uitgave van 6 miljoen gulden per jaar.

Die arme halzen van dokters, die ons van zulk een verhooging van het staatsbudget nog een gewetenszaak maken! De voorgenomen soldijverhooging der Britsche soldaten en matrozen verhoogt het budget met 780 miljoen gulden!

PINKHOF.

INGEZONDEN.

MIDDENSTANDSZIEKTEVERZEKERING.

I.

Gaarne zou ik hieromtrent nog twee dingen in het midden brengen. Ten eerste: de Nederl. maatschappij tot bevordering der geneeskunst moet m. i. op instellingen, die *onmiddellijk* noch de volksgezondheid noch onze eigen bestaansbelangen (vergeef het leelijke woord) raken, slechts van uit de verte toezien, en, wanneer er gevaar dreigt, in de eerste plaats de aandacht daarop vestigen van de overheid, welke van staatswege is in het leven geroepen de noodige maatregelen te nemen. Werkelijk, het nemen hiervan ligt niet op onzen weg, en, waar wij het probeeren, blijkt meestal, dat wij het niet kunnen óók. Ne sutor.... Ten tweede: wanneer wij ons rechtstreeks mengen in de zaken der maatschappijen voor de middenstandsziekteverzekering, moeten wij dat even goed doen in die, welke zich toeleggen op de invaliditeitsverzekering, om van andere niet te spreken! De bergen papier, het vele werk van vele commissies, het vele geld, dat noodig zou zijn, dat alles kan beter worden gebruikt!

Ik voor mij ben er vast van overtuigd, dat, indien onze maatschappij zich er mee gaat bemoeien, dit (misschien zonder dat zij zich dit bewust is) gebeurt alléén ter wille van de belangen onzer beurs, welke... niet in gevaar is.

Apeldoorn, November 1917.

C. METZLAR.

II.

Het feit, dat coll. DE JAGER de verzekeringsinstellingen, die hun verzekerden geneeskundige hulp zouden willen verschaffen door een corps vast aangestelde geneesheeren, niet beschouwt als (niet-goedgekeurde) ziekenfondsen, verandert niets aan de strekking van mijn betoog, dat ons met dergelijke instellingen een strijd zal staan te wachten, waarvan niet a priori kan gezegd worden, wie de winnaar zal zijn; maar waarbij (aangezien onze tegenstanders daar veel krachtiger zijn dan ziekenfondsen) de kans toch groot is, dat onze organisatie een (of misschien wel meer) veeren zal moeten laten. Immers met de ziekenfondsen reeds kunnen wij het niet of moeilijk klaar spelen! Ik verwijs in dit verband nogmaals naar Deventer, waar onze kansen langen tijd zeer slecht hebben gestaan, en waar onze collegae op den duur misschien kunnen zegevieren, nu hun van een zijde, waarvan velen onzer zulks misschien niet gedacht zouden hebben, en die ik om tactische redenen niet nader zal aanduiden, steun en samenwerking is aangeboden. Dat wij — zooals men misschien zou willen opmerken — in Alkmaar het pleit hebben gewonnen, bewijst niets; den ingewijden is het bekend, dat o.a. de mobilisatie de tegenpartij daar vrijwel schaakmat heeft gezet. Kunnen wij een dergelijken

strijd met kans op nederlaag voorkomen in het belang van ons en onze patiënten, dan is het onze plicht dat te doen. De gelegenheid daartoe hebben wij, nu verzekeringsinstellingen zich a priori bereid verklaard hebben te werken volgens grondregelen, door onze Maatschappij vast te stellen. Dit is de reden, waarom wij — in tegenstelling met de zienswijze der afdeelingen Apeldoorn en O. en Friesland — niet een afwach- tende houding mogen aannemen, maar wel degelijk verplicht zijn preventief op te treden.

Collega DE JAGER is overtuigd, dat de middenstander zich niet laat indringen in een verzekeringsinstelling, die op bedoelde wijze werkt. De feiten bewijzen het tegendeel. Ik raad hem aan, het bestuur der afd. Deventer eens om inlichtingen dienaangaande te verzoeken.

Kinderdijk, 25 November 1917.

G. J. W. TER BALS.

Wij meenen, dat thans deze aangelegenheid genoegzaam van alle zijden gezien en toegelicht is. Op de a.s. buitengewone algemeene vergadering onzer Maatschappij zal trouwens nog gelegenheid genoeg bestaan, de verschillende meeningen tot haar recht te doen komen en van gedachten te wisselen. Wij sluiten derhalve thans de debatten hierover.

Redactie.

HET ZIEKENBRIEFJE.

Wie zich de gedachtenwisseling over het ziekenbriefje van eenige jaren geleden herinnert, zal begrijpen, dat ik met eenig genoegen het schrijven van collega W. POLAK in het *Tijdschrift* van 3 November las, waaruit blijkt, dat met een verbod van zieken- briefjes afgeven de hemel op aarde nog niet aanstonds gekomen is. Daarnaast ben ik altijd nog van meening, dat vele artsen weinig voelen voor de hoogstgewichtige prin- cipieele bezwaren, die tegen het ziekenbriefje worden aangevoerd, en dat hun hoofd- bezwaar is de last, dien men op het spreekuur heeft van dat teekenen soms van 3, 4 of nog meer briefjes voor één patiënt. Daarom meende ik vóór eenige jaren te mogen aanbevelen aan *dit* bezwaar tegemoet te komen, door het invoeren van een ziekenbriefje, dat telkens voor een week slechts in één exemplaar zou worden afge- geven, bestemd om in handen van den patiënt te blijven, en door hem te worden gebruikt om tegenover verschillende betalens zijn aanspraak op uitkeering te doen gelden. Ik kom hierop terug, omdat ik dezer dagen vernam, dat zulk een zieken- briefje in de afdeeling *Delft e. O.* sedert eenige jaren algemeen gebruikt wordt vol- gens onderstaand model:

GENEESKUNDIGE VERKLARING.

Ondergeteekende verklaart dat:

.....
van ..... tot ..... niet heeft
kunnen werken.

Deze verklaring wordt kosteloos en slechts in één exemplaar per week afge- geven en blijft in het bezit van den bovengenoemden persoon.

Ik ben daarom zoo vrij, dit denkbeeld nog eens aan te bevelen.

's-Gravenhage, November 1917.

Dr. D. SNOECK HENKEMANS.

DE BESTRIJDING DER TUBERCULOSE.

Naar aanleiding van de vergadering, onlangs over bovengenoemd onderwerp ge- houden, zou ik in alle bescheidenheid in het midden willen brengen, na twintig jaren op dezelfde plaats geneesheer te zijn geweest, dat, naar de feiten te oordeelen, de erfelijkheid in dezen meer invloed uitoefent dan de besmetting. Daarom kan ik al te strenge maatregelen tegen deze laatste niet toejuichen, vooral als daaruit voor patiënt of zijn familie geldelijke schade voortkomt. Er zijn families, waar men tuberculose heelemaal niet of uiterst weinig waarneemt, en andere, waar tuberculose op allerlei leeftijden, in verschillende generaties, onder allerlei vormen gezien wordt. Mij is het geval bekend van een predikantsfamilie, waar beide ouders op vrij hoogen leeftijd ge-